

บันทึกความรู้

เรื่อง การออกแบบและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์

โดย ผศ.อรสา ปานขาว และรศ. ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์

นางสมยล กำแหงฤทธิรงค์ และนายกิตติ บุญโพธิ์ทอง

วันอังคารที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559

ณ ห้องประชุมชั้น 4 อาคารตรีศร

บทบาทและความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ในอดีตเน้นการจัดวางรูปแบบที่เรียบง่าย เน้นการให้ข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียว สำหรับในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ได้มีการพัฒนาให้มีรูปแบบที่ทันสมัยมากขึ้น เน้นการใช้สี รูปภาพและมีการจัดวางองค์ประกอบที่เน้นการดึงดูดและสร้างความสนใจมากขึ้น ดังนั้นสื่อสิ่งพิมพ์จึงทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้สื่ออื่นๆ โดยบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์เป็นการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร การสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อโน้มน้าวใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกพื้นที่ โดยสามารถสื่อสารกับลูกค้าได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ซึ่งการออกแบบและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์สามารถทำได้หลายรูปแบบ โดยสามารถแบ่งประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ดังนี้

- สื่อสิ่งพิมพ์ที่เย็บเป็นเล่ม เช่น หนังสือเล่ม วารสาร นิตยสาร จุลสาร รายงานประจำปี
- สื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้เย็บเข้าเล่ม เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว จดหมายข่าวส่งตรง

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ ไม่มีข้อจำกัดในด้านปริมาณเนื้อหาที่ตีพิมพ์ สามารถออกแบบและจัดทำได้หลากหลายรูปแบบโดยใช้สีสันทที่สวยงาม ดึงดูดใจ สะดวกต่อการหยิบใช้ รวมถึงยังสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สื่อสิ่งพิมพ์ยังมีคุณสมบัติ คือ ความคงทนและมีอายุการใช้งานที่นาน

ข้อจำกัดของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงเมื่อต้องการสื่อที่มีคุณภาพ มีงบประมาณที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่อยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่ม

ขั้นตอนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

1.กำหนด
กลุ่มเป้าหมาย
และ
วัตถุประสงค์

2.กำหนด
แนวคิดหลักที่
ต้องการสื่อสาร

3.เตรียมเนื้อหา
และ
ภาพประกอบ

4.จัดทำ
ต้นฉบับการทำ
อาร์คเวิร์ค
(การออกแบบ)

5.การจัดพิมพ์

6.เผยแพร่สื่อ
สิ่งพิมพ์

หลักการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งในส่วนของตัวอักษรหรือข้อความ ภาพประกอบ สี และความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและส่วนประกอบอื่นๆ โดยใช้หลักการ ดังนี้

1. ทิศทางและการเคลื่อนไหว เป็นการกำหนดทิศทางและการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็น การสร้างจุดเด่นขึ้นมาทิศทางของสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะช่วยสร้างแรงดึงดูดจะเป็นทิศทางแบบตัวอักษรซี (Z)

2. เอกภาพและความกลมกลืน เป็นการนำองค์ประกอบต่างๆ เช่น ภาพประกอบ ข้อความ พาดหัวและ สัญลักษณ์ขององค์กรนำมาจัดวางให้มีความสัมพันธ์เป็นลักษณะเดียวกันมีความพอเหมาะพอดี ในส่วนของสี ลักษณะของตัวอักษร ภาพประกอบให้มีความสวยงามและสอดคล้องพร้อมกับสื่อความหมายได้ดี

3. ความสมดุล เป็นการวางองค์ประกอบของภาพให้มีน้ำหนักเท่ากัน ไม่หนักไปด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดรูปร่างหรือน้ำหนักของสี ดังนี้

3.1 สมดุลแบบสมมาตร เป็นภาพที่มีลักษณะเหมือนกันทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

3.2 สมดุลแบบอสมมาตร เป็นการวางองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพด้านซ้ายกับด้านขวาไม่เหมือนกัน แต่ดูมีน้ำหนักเท่ากัน

4. สัดส่วน สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการจุดเด่นจะต้องมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันกับองค์ประกอบทั้งหมดใน พื้นที่ของกระดาษ

5. ความแตกต่าง เป็นการสร้างจุดเด่นให้กับสื่อสิ่งพิมพ์เน้นให้เห็นถึงความแตกต่างของภาพที่จะเป็นการเร้า ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นการใช้ขนาด สี สัน รูปร่างและทิศทางให้มีความแตกต่างจากองค์ประกอบอื่น ๆ ในภาพ ทำให้ เกิดความเด่นชัดน่าสนใจมากขึ้น

องค์ประกอบของการออกแบบโปสเตอร์

1. การพาดหัว ซึ่งในการจัดทำโปสเตอร์จำเป็นต้องมีพาดหัวเพื่อให้สะดุดตา ชวนอ่านข้อความหรือเนื้อหา ต่อไป ซึ่งในการพาดหัวที่ดี ควรมีขนาดตัวอักษรที่ใหญ่หรือเด่น รวมทั้งมีการใช้ถ้อยคำที่ง่าย สั้น กระชับ ชวนให้น่า ติดตามหรือน่าคิด โดยในการพาดหัวอาจใช้วิธีการ เช่น การตั้งคำถามหรือออกคำสั่ง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาและ กลุ่มเป้าหมาย

2. การพาดหัวรอง เป็นข้อความที่มีขนาดและความสำคัญรอง นิยมใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่รองจากพาด หัว ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงพาดหัว ไปยังเนื้อเรื่องในโปสเตอร์ ใช้ในกรณีที่พาดหัวไม่สามารถจะให้รายละเอียดได้ เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการขยายความให้กระจ่างขึ้น

3. รูปภาพ คือ ส่วนที่จะมาเสริมหรือขยายพาดหัว ตลอดจนสร้างความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากข้อความ ช่วยสร้าง หรือดึงดูดความสนใจ และภาพที่นำมาใช้ควรเป็นภาพที่ดูง่ายสามารถเข้าใจได้ทันที เน้นจุดสนใจในภาพเพียงจุด เดียว และมองเห็นได้ในระยะไกลสามารถสื่อความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถสร้างการจดจำให้แก่ ผู้รับได้ด้วย

4. เนื้อหาหรือข้อความ ส่วนที่เป็นเนื้อหารายละเอียดเพิ่มเติมจากพาดหัวของโปสเตอร์ฉบับนั้นๆ ข้อความจะสนับสนุนเนื้อหาของโปสเตอร์โดยส่วนรวม มีการคัดเลือกอย่างชัดเจนไม่คลุมเครือ หรือเข้าใจไปได้หลาย

ทาง และใช้ข้อความที่สั้น กะทัดรัด อักษรชัดเจน อ่านง่าย เข้าใจได้ทันทีตอบสนองความต้องการใคร่รู้ของผู้อ่าน และมองเห็นได้แต่ไกล

5. ชื่อหรือสัญลักษณ์ของผู้ผลิตเผยแพร่ จะทำหน้าที่บอกให้รู้ว่าใครเป็นเจ้าของหรือผู้ผลิตเผยแพร่โปสเตอร์ ขึ้นนั้นๆ หรืออาจเป็นชื่อองค์กรหรือหน่วยงาน ตรา โลโก้หรือสัญลักษณ์ขององค์กรหรือโครงการนั้นเพื่อเป็นการสื่อสาร โดยจะอยู่ในตำแหน่งใดของโปสเตอร์ก็ได้

ข้อควรคำนึงในการออกแบบโปสเตอร์

- ควรเป็นแผ่นเดียวโดดๆ สามารถนำไปติดบนพื้นผิวใดก็ได้
- ควรมีภาพประกอบ และข้อความ ที่บ่งบอกถึง อะไร ที่ไหน เมื่อใด ใช้ข้อความกะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่คลุมเครือ หรือเข้าใจไปได้หลายทาง และใช้ข้อความที่สามารถเข้าใจได้ทันที แสดงแนวคิด หลักและเรื่องราว เพียงอย่างเดียว
- การวางตำแหน่งภาพประกอบ และข้อความ ต้องประสานส่งเสริมซึ่งกันและกัน และง่ายแก่การจดจำ (ควรมีคำขวัญหรือสโลแกน)
- ตัวอักษรที่ใช้ควรเด่น สะดุดตา คำนึงถึงระยะห่างทางการอ่าน และขนาดของตัวอักษร ควรแตกต่างกันตามหน้าที่ เช่น ตัวหัวเรื่อง หรือพาดหัว ควรมีขนาดใหญ่กว่าข้อความ
- ภาพหรือข้อความที่เสนอ ต้องมีขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นได้ง่าย และขนาดของโปสเตอร์ ต้องปรับให้เหมาะสมกับ สถานที่ตั้งโปสเตอร์ด้วย
- มีโครงสร้างชัดเจน คือ การใช้สีที่เด่นชัด สะดุดตา ไม่มีสีลาเส้นสายหรือลวดลายสับสน ดูแล้วเข้าใจในโครงสร้างนั้นๆ ได้ทันที สามารถแยกภาพกับตัวอักษร ที่ต้องการเสนอได้ชัดเจน มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และจิตวิทยาในการใช้สีด้วย
- คำนึงถึงหลักในการออกแบบและจัดหน้าด้วย
- ผลิตขึ้นเป็นจำนวนมาก

การผลิตแผ่นพับ

ส่วนประกอบที่สำคัญของแผ่นพับ

1. ปกหน้า จะแสดงชื่อหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งในการพาดหัวข้อความหลักที่เรียกร้องความน่าสนใจ ในส่วนของภาพจะเป็นภาพที่ใหญ่และบ่งบอกถึงเนื้อหาได้ดี และต้องเป็นภาพที่ดีซึ่งส่วนมากจะใช้ภาพเดียว สำหรับข้อความจะเป็นข้อความที่กระชับ ย่อและเป็นใจความซึ่งเลือกลงมาวางไว้บนปกหน้า
2. หน้าใน จะเป็นการแสดงข้อมูลที่บอกเล่าเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับภาพที่ใช้ อาจจะมีหลายภาพขึ้นอยู่กับนำมาใช้ขยายความในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์
3. ปกหลัง จะเป็นพื้นที่ที่เป็นการระบุที่อยู่ที่ใช้ในการติดต่อสำหรับในส่วนของภาพอาจใช้ผสมกับกราฟิก

ขั้นตอนการผลิตแผ่นพับ

1. กำหนดแนวคิด ซึ่งต้องรู้ถึงวัตถุประสงค์ในการผลิตรวมถึงกลุ่มเป้าหมาย
2. การเตรียมเนื้อหาและภาพประกอบ สำหรับชื่อเรื่องและภาพประกอบต้องโดดเด่น ชัดเจนและสื่อความหมาย
3. กำหนดขนาด จำนวนหน้า วิธีการพับ ต้องสะดวกต่อการอ่านและการพกพา
4. การออกแบบ จะมีการทำ Layout โดยจะยึดหลักเอกภาพ สวยงาม สมดุลและดึงดูดใจทั้งในส่วนของเนื้อหาข้อความและภาพประกอบ
5. กำหนดแบบและขนาดตัวอักษร
6. การจัดหน้าและกำหนดรายละเอียดการพิมพ์
7. การจัดพิมพ์

หลักการเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์

1. มีความชัดเจน
2. เนื้อหาสั้นและกระชับได้ใจความ
3. ใช้คำที่สุภาพ อ่อนน้อม
4. มีความถูกต้อง
5. ความครบถ้วน
6. มีความสวยงามและเป็นระเบียบ

*****

คณะกรรมการจัดการความรู้สำนักการศึกษาต่อเนื่อง

17 มีนาคม 2559

เอกสารอ้างอิง

เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การออกแบบและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 โดย รศ.ดร. ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค, ผศ. อรสา ปานขาว, นางสมยล กำแหงฤทธิรงค์และ นายกิตติ บุญโพธิ์ทอง